

Regionális és környezeti gazdaságtan mesterképzési szak

Záróvizsga „A” tételsor

1. Fogalmazza meg a gazdasági növekedés és a társadalmi jólét legfontosabb közgazdasági összefüggéseit, kategóriái. Vázolja a regionális gazdaságtan és a gazdaságföldrajz közötti különbségek. Összegezze a térbeli gazdaság folyamatainak hatását a környezeti gazdaság változásaira. Fogalmazza meg az optimális térhasználat főbb gazdasági, környezeti összefüggéseit.
2. Értelmezze a versenyképesség főbb összefüggéseit, annak regionális és települési versenyképességi összefüggéseit Magyarországon. Nevezze meg a versenyképesség legfontosabb tényezőit. Ismertesse a fő különbséget a vállalati és területi versenyképesség között. Mutassa be a Porter-féle versenyképességi modellt.
3. Fogalmazza meg a térgazdaság változásának főbb összefüggéseinek rendszerét napjaink telephelyelméletei alapján. Mutassa be a környezet, a gazdaság és a humán erőforrás szerepét a telephelyválasztásában. Fogalmazza meg a működő tőke áramlását befolyásoló főbb tényezők irányait.
4. Ismertesse a növekedési és versenyképességi pólusok elméleteinek (centrum és periféria) főbb összefüggéseit. Fogalmazza meg a magyarországi versenyképességi pólusok és fejlesztési tengelyek gazdasági és környezeti összefüggéseit. Ismertesse a Modern Városok Program rendszerét a póluselmélet tükrében.
5. Ismertesse a térbeli tudomány regionális gazdaságban betöltött szerepét, módszereit, vizsgálati eszközeit. Mutassa be az exportbázis, az endogén és a polarizációs fejlődés elméletének főbb összefüggéseit, jelentőségét. Vázolja azokat a történelmi tényezőket, múltbéli folyamatokat és politikai beavatkozásokat, amelyek a mai hazai térszerkezet kialakulására jelentős hatással voltak.
6. Ismertesse a regionális politika történelmi kialakulásának főbb összefüggéseit, fejlődését, hosszú távú céljait, forrásait és szerepét a regionális fejlesztésben. Fogalmazza meg a hazai területfejlesztés intézményrendszerének elemeit, mutassa be a NUTS rendszert. Fogalmazza meg a regionális fejlődés politikai távlatait.
7. Fogalmazza meg a tőke mobilitásának, a környezet- és a térszerkezet változására gyakorolt hatását. Ismertesse a klaszterek főbb típusait, formáit, kialakulásuk gazdaságfejlesztési összefüggéseit. Vázolja az infrastrukturális fejlesztések gazdaságnövekedésre gyakorolt hatását, a hazai tendenciák főbb összefüggéseit.
8. Ismertesse a SMART (Okos) városok általános fenntartható fejlesztési stratégiáit, továbbá vázolja a hazai okos városokhoz kapcsolódó kezdeményezések jogszabályi háttérét, főbb módszertani kritériumait! Hazai és nemzetközi példák bemutatásával ismertesse az OKOS városok indikátorrendszerét.

9. Fogalmazza meg a falvak és városok szerepét a modernkori urbanizáció egyes szakaszaiban. Különösen térjen ki a modern városformációk bemutatására (alvó-, bolygóvárosok, agglomerációk, településegüttesek, megaváros, konurbációk) és azok környezeti kihívásaira. Jellemezze a településhálózatba szerveződés általános összefüggéseit és a hazai településhálózat sajátosságait.
10. Jellemezze az állandó településformák: a magányos, átmeneti és csoportos települések főbb gazdasági, társadalmi, környezeti összefüggéseit. Mutassa be a magyarországi falu és városállomány rendszerezését, rendszerváltás utáni fejlődését és jelenét. Fogalmazza meg a Legközelebbi szomszéd index használatának főbb összefüggéseit, jelentőségét.
11. Mutassa be a települések fejlődésének sikerfaktorait és a tér értékét meghatározó tényezőit. Fogalmazza meg a területi termék értelmét, mint a tér értékét növelő komplex kínálatának összefüggését. Foglalja össze a kínálati mix és a place branding kialakításának lépéseit a Zipf-formula (Rang-nagyság szabály) lényegét.
12. Ismertesse a magyarországi hátrányos helyzetű területek általános térgazdasági összefüggéseit, továbbá jellemezze a leghátrányosabb helyzetű (LHH) járások főbb társadalmi-gazdasági-környezeti problémáit, stratégiai fejlesztésük főbb összefüggéseinek irányait. Fogalmazza meg a kialakult területi egyenlőtlenségek mérsékléséhez kapcsolódó közösségi kezdeményezések rendszerét.
13. Ismertesse a nemzeti és a regionális fejlesztési tervek szerepét, főbb kapcsolatrendszerét, összefüggésben a helyi gazdaságfejlesztés menedzselésének főbb feladataival, gyakorlati problémáival. Vázolja a magyar területi közigazgatás átfogó problémáit és fejlesztési lehetőségeit. Mutassa be a közigazgatás jelenlegi hazai struktúráját és a reformtörekvések főbb irányait a nemzeti stratégiai tervezésekben.
14. Mutassa be a technológia és az innováció terjedésének térbeli és környezeti jelentőségét, megjelenésének gazdaságélénkítési szerepét. Jellemezze a tervezési stílusokat és típusokat a tervezési folyamat főbb módszereinek elemzésén keresztül. Mutassa be használhatóságukat egy folyamaton belül, különös tekintettel az innovációs folyamatok fontosságára.
15. Ismertesse a vidék fogalmát, mutassa be a vidékgazdaságot befolyásoló legfontosabb tényezőket, funkcióit és erőforrásait. Jellemezze az aktuális vidékfejlesztési stratégia céljait, prioritásait, főbb jellemzőit, forrásait és a végrehajtását biztosító intézményrendszert. Fogalmazzon meg stratégiai kitörési pontokat a hazai vidékgazdaság fejlődéséhez, különös figyelemmel a környezetgazdasági fejlesztések irányaira.
16. Mutassa be a szuburbanizáció, illetve a dezurbanizáció okozta települési (társadalmi, gazdasági és környezeti) problémákat, területi konfliktusokat, továbbá a az ehhez kapcsolódó településfejlesztés beavatkozási lehetőségeit. Fogalmazza meg a fontosabb demográfiai folyamatok irányait a hazai népesség átrendeződésével kapcsolatban és vázolja ezek térbeli hatásainak főbb összefüggéseit.
17. A jelenleg hatályos Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió prioritásai alapján fogalmazza meg Magyarország hosszú távú fejlesztési céljainak irányát. Ismertesse a szakpolitikák és programok kapcsolódásának rendszerét. Mutassa be Magyarország sajátosságait a fejlesztési célok tükrében (természetföldrajzi, gazdasági, társadalmi, környezeti jellemzők, folyamatok, ágazati struktúra és versenyképesség).

18. Mutassa be az externáliák kezelését a közgazdasági elméletekben, különös tekintettel azok környezet-politikai következményeire. Fogalmazza meg a környezetszennyezés gazdaságtanának főbb összefüggéseit. Mutassa be az externáliák optimális nagyságát, a külső gazdasági hatások típusait, a környezetszennyezés alaptípusait, illetve az externális hatások közgazdasági következményeit.
19. Fogalmazza meg a gazdasági teljesítmény mérésének alapproblémái, mutatószámai. Gyakorlati példákon keresztül mutassa be a környezet értékelésének módszereit (környezet értékelése, természeti erőforrások értékösszetevői, élvezeti ár módszer, feltételes értékelés, utazási költség módszer, környezeti kárértékelés, létezési és használati érték).
20. Fogalmazza meg a fenntartható fejlődés alapelveit és jelentőségét napjainkban. Mutassa be a fenntartható fejlődés fogalmát, követelményeit a GDP és emissziós szintek kapcsolatát, Tyteca rendszerét és Korten életminőség modelljét.

Gödöllő, 2021. március 30.

Dr. Káposzta József
szakvezető, egyetemi tanár

Regionális és környezeti gazdaságtan mesterképzési szak
Záróvizsga „B” tételsor

Területfejlesztési szakirány

1. Ismertesse a telephelyelméletek rendszerének főbb összefüggéseit, klasszikus modelljeinek lényegét, kapcsolatrendszerük hatásait. Fogalmazza meg a mezőgazdasági és az ipari telephelyelméletek főbb megállapításait.
2. Fogalmazza meg a versenyképesség és az innováció kapcsolatát, mutassa be a versenyképesség típusait, nemzetközi irányzatait. Fogalmazza meg az innováció definícióját, annak típusait, életciklusát. Mutassa be az innovációs folyamatmodellek főbb összefüggéseit.
3. Vázzon regionális versenyképesség értelmezésének legfontosabb elméleteit. Értelmezze a területi versenyképesség környezeti tényezőinek összefüggéseit, stratégiai irányait, nemzetközi és hazai dimenzióit.
4. Fogalmazza meg az urbanizáció kialakulásának folyamatát, ismertesse annak kiváltó okait. Hasonlítsa össze földrészenkénti megjelenését és indokolja az időtávbeli eltéréseket. Jellemezze a mezőgazdasági, valamint iparszerkezeti átalakulás főbb összefüggéseit.
5. Ismertesse a fontosabb városszociológiai elméleteket. Vázzon a reurbanizációs városfejlődési szakasz jellegzetességeit. Fogalmazza meg, milyen eltérő településfejlesztési feladatok adódnak a történelmi belvárosok, a lakótelepek és a barnamezők megújítása során.
6. Fogalmazza meg, mit ért a települési imázs fogalmán. Mutassa be a települési imázs különböző célcsoportjait. Vázzon a településmarketing feladatait az imázs alakítása szempontjából? Mutassa be a vidék imázsát meghatározó tényezőket, véleményeket.
7. Ismertesse a helyi közszolgáltatások típusait és ezek finanszírozási forrásait. Értékelje az állami-, önkormányzati-, magán- és a civilszektor szerepét a települések közszolgáltatásainak biztosításában Magyarországon.
8. Mutassa be a gazdasági tevékenységek térbeli koncentrációja kialakulásának főbb tényezőit, a lokális externáliák és agglomerációs előnyök jelentőségét. Fogalmazza meg a lakosságkoncentráció környezetgazdasági, környezetpolitikai összefüggéseit.
9. Értelmezze a vidékfejlesztés fogalmát, fogalmazza meg a közösségi részvétellel történő vidékfejlesztés előnyeit. Mutassa be a Leader-program filozófiáját, jelenlegi működését és értékelje a hazai megvalósulását.
10. Ismertesse az alternatív energiaforrások nemzetközi és hazai lehetőségeinek rendszerét. Fogalmazza meg fejlesztésük főbb összefüggéseit a hazai energiagazdálkodásban. Mutassa be a lehetséges alternatív gazdaságfejlesztési irányokat a jövő energiagazdálkodásában.
11. Mutassa be a területrendezési és településrendezési tervek kapcsolatát, egymásra épülését. Ismertesse területi bontásban a településrendezés alapidokumentumait. Fogalmazza meg a településrendezés feladatát és eszközrendszerét.

12. Mutassa be a hazai településfejlesztési terveket (településfejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia) főbb összefüggéseit, stratégiai irányait. Ismertesse a dokumentumok létrehozásának szabályozását, elkészítésének lépéseit. Térjen ki a tervek tartalmi követelményeire, módszertanára.
13. Ismertesse a hazai településhálózat fejlesztés alapelveit, átfogó céljait, a kialakítandó struktúra főbb ismérveit. Térjen ki a hazai településhálózatra ható világgazdasági trendekre, a policentrikus városhálózatok és a kiegyensúlyozott városhálózatok ismérveire.
14. Ismertesse a regionális gazdaságfejlesztés folyamatait támogató legfontosabb eszközöket, kitérve ezek jelentőségére a fejlődési folyamatban.
15. Sorolja fel a gazdaságfejlesztési beavatkozások során alkalmazott leggyakoribb megoldásokat, az érintett csoportokat, valamint térjen ki a programok legfontosabb kritériumaira.
16. Ismertesse Budapest és Pest-megye regionális szétválásának várható jövőbeli társadalmi és gazdasági, környezeti összefüggéseinek hatásait. Fogalmazza meg a folyamatra ható jövőbeli tényezők változásait.
17. Mutassa be a két alföldi régió és Észak-Magyarország regionális különbségeinek okait, főbb tényezőit! Vázolja az adott két régió területfejlesztési stratégiáinak főbb irányait, a területi különbségek kialakulásának gazdasági, társadalmi, környezeti okait.
18. Ismertesse a közép-magyarországi régió területi folyamatainak főbb összefüggéseit, szerkezetének változásait, továbbá vázolja a főváros és városrégiójának, agglomerációjának főbb társadalmi, gazdasági, környezeti problémáit.
19. Ismertesse a Győr-Budapest térgazdasági tengely területi folyamatainak főbb összefüggéseit, a hazai gazdasági szerkezetben betöltött szerepét. Vázolja az érintett régiók főbb társadalmi, térgazdasági és környezeti problémáit.
20. Ismertesse a dél-dunántúli régió területi, gazdasági, társadalmi, környezeti folyamatainak főbb összefüggéseit, szerkezetének változásait, irányait. Vázolja a közlekedési infrastruktúra fejlesztésének régióra gyakorolt hatásait (előnyök, hátrányok).

Gödöllő, 2021. március 30.

Dr. Káposzta József
szakvezető, egyetemi tanár